

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ГОСПОДАРСЬКОГО ПРАВА

(Особлива частина)

Підручник

Київ
Видавництво Ліра-К
2018

УДК 346
А43

Рецензенти

С. Ф. Демченко, доктор юридичних наук, заслужений юрист України, Голова Вищого господарського суду України у відставці;

В. А. Устименко, доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент НАН України, член-кореспондент НАПрН України, директор Інституту економіко-правових досліджень НАН України

*Рекомендовано Вченою радою юридичного факультету
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
(протокол № 7 від 19 березня 2018 року)*

А43 **Актуальні проблеми господарського права (Особлива частина):**
підручник / за ред. В. С. Щербини, В. В. Резнікової. – Київ : Видавництво Ліра-К,
2018. – 672 с.

ISBN 978-617-7605-44-6

У підручнику розглядаються теоретичні і практичні аспекти Особливої частини курсу «Актуальні проблеми господарського права». На підставі аналізу чинного господарського законодавства та джерел спеціальної літератури розкриваються особливості та проблеми правового регулювання окремих видів господарської діяльності, а також висвітлюються тенденції розвитку господарсько-правових досліджень в Україні.

Розрахований на викладачів, аспірантів, студентів ОР «Магістр» юридичних факультетів закладів вищої освіти, а також юристів, яких цікавлять проблеми господарського права.

УДК 346

ISBN 978-617-7605-44-6

© Колектив авторів, 2018
© Видавництво Ліра-К, 2018

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ, СКОРОЧЕНЬ ТА ТЕРМІНІВ:

АТ	– акціонерне(i) товариство(а)
АРК	– Автономна Республіка Крим
ВРУ	– Верховна Рада України
ГК/ГКУ	– Господарський кодекс України
ГПК/ГПКУ	– Господарський процесуальний кодекс України
ДІУ	– двостороння інвестиційна угода
ДФС	– Державна фіскальна служба
ДКРРФПУ	– Державна комісія з регулювання ринків фінансових послуг України
ДКЦПФР	– Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку
ЗЕД	– зовнішньоекономічна діяльність
ЄДР	– Єдиний державний реєстр
ЄЕС	– Європейське економічне співтовариство
ЄС	– Європейський Союз та/або Європейське співтовариство
ІСІ	– інститут спільного інвестування
ІФ	– інвестиційний фонд
КВЕД	– Класифікація видів економічної діяльності
КІФ	– корпоративний інвестиційний фонд
КМУ	– Кабінет Міністрів України
КУА	– компанія з управління активами
МІУ	– міжнародна інвестиційна угода
МК/МКУ	– Митний кодекс України
МЦВІС	– Міжнародний центр з вирішення інвестиційних спорів
НБУ	– Національний банк України
Нацкомфінпослуг	– Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг
НБУ	– Національний банк України
НДУ	– Національний депозитарій України
НКЦПФР	– Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку
НП(С)БО	– Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку
НПФ	– недержавний пенсійний фонд
ПАНПФ	– професійний адміністратор недержавного п пенсійного фонду
ПБО	– Положення бухгалтерського обліку
ПІФ	– пайовий інвестиційний фонд
ПК/ПКУ	– Податковий кодекс України
П(С)БО	– Положення (стандарт) бухгалтерського обліку
ПрАТ	– приватне акціонерне товариство
ПАТ	– публічне акціонерне товариство
РЦ	– Розрахунковий центр з обслуговування договорів на фінансових ринках
СЕЗ/С(В)ЕЗ	– спеціальна (вільна) економічна зона
СОТ	– Світова організація торгівлі
СРО	– саморегулівна організація професійних учасників фондового ринку
ТОВ	– товариство з обмеженою відповідальністю
ТІС	– торгівельно-інформаційна система
ТПР	– територія пріоритетного розвитку
УРП	– угоди про розподіл продукції
ФБ	– фондова біржа
ФОН	– фонд операцій з нерухомістю
ФФБ	– фонд фінансування будівництва
ЦД	– Центральний депозитарій України
ЦК/ЦКУ	– Цивільний кодекс України
ЦПК/ЦПКУ	– Цивільний процесуальний кодекс України

КОЛЕКТИВ АВТОРІВ:

Винокурова Л. Ф., кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри господарського права Київського національного університету імені Тараса Шевченка – глава 25.

Горяєва О. С., кандидат юридичних наук, асистент кафедри господарського права Київського національного університету імені Тараса Шевченка – глава 16, глава 19 (§ 1, § 2, § 3).

Клепікова О. В., кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри господарського права Київського національного університету імені Тараса Шевченка – глава 9.

Кологойда О. В., доктор юридичних наук, доцент, професор кафедри господарського права Київського національного університету імені Тараса Шевченка – глава 5 (§ 2), глава 13 (§ 1 – співавтор В. В. Резнікова, § 2, § 3, § 4).

Кравець І. М., кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри господарського права Київського національного університету імені Тараса Шевченка – глава 11.

Лукач І. В., доктор юридичних наук, доцент, професор кафедри господарського права Київського національного університету імені Тараса Шевченка – глава 17, глава 19 (§ 4).

Орлова О. С., кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри господарського права Ужгородського національного університету – глава 15 – співавтор В. В. Резнікова.

Паракуда І. В., кандидат юридичних наук, асистент кафедри господарського права Київського національного університету імені Тараса Шевченка – глава 7 – співавтор В. В. Резнікова.

Пацурія Н. Б., доктор юридичних наук, доцент, професор кафедри господарського права Київського національного університету імені Тараса Шевченка – глава 14, глава 18 (§ 1, § 3, § 4), глава 20.

Повар П. О., кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри господарського права Київського національного університету імені Тараса Шевченка – глава 3.

Поєдинок В. В., доктор юридичних наук, професор, професор кафедри господарського права Київського національного університету імені Тараса Шевченка – глава 2 (§ 4), глава 22, глава 23, глава 24.

Пожоджук Т. Б., кандидат юридичних наук, асистент кафедри господарського права Київського національного університету імені Тараса Шевченка – глава 10 (§ 3).

Попова А. В., кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри господарського права Київського національного університету імені Тараса Шевченка – глава 6 (§ 2, § 4), глава 12.

Радзивілюк В. В., доктор юридичних наук, доцент, професор кафедри господарського права Київського національного університету імені Тараса Шевченка – глава 18 (§ 2).

Резнікова В. В., доктор юридичних наук, професор кафедри господарського права Київського національного університету імені Тараса Шевченка – глава 4 (§ 1, § 2), глава 6 (§ 1, § 3), глава 7 – співавтор І. В. Паракуда, глава 8, глава 13 (§ 1 – співавтор О. В. Кологойда), глава 15 – співавтор О. С. Орлова, глава 21.

Росильна О. В., кандидат юридичних наук, асистент кафедри господарського права Київського національного університету імені Тараса Шевченка – глава 10 (§ 1, § 2).

Щербина В. С., доктор юридичних наук, професор, академік НАПрН України, заслужений юрист України, в. о. завідувача кафедри господарського права Київського національного університету імені Тараса Шевченка – глава 1, глава 2 (§ 1, § 2, § 3), глава 5 (§ 1).

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ, СКОРОЧЕНЬ ТА ТЕРМІНІВ:.....	3
ВСТУП.....	9
ГЛАВА 1. ГАЛУЗІ ТА ВИДИ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ (<i>Щербина В. С.</i>)	
§ 1. Загальні умови, що визначають особливості регулювання господарських відносин	10
§ 2. Види господарської діяльності та їх класифікація	12
§ 3. Галузі економіки та їх класифікація	15
ГЛАВА 2. ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ГОСПОДАРСЬКО-ТОРГОВЕЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ (<i>Щербина В. С., Поединок В. В.</i>)	
§ 1. Поняття та види господарсько-торгівельної діяльності (<i>Щербина В. С.</i>)	17
§ 2. Правове регулювання відносин поставки (<i>Щербина В. С.</i>).....	18
§ 3. Правове регулювання контрактації сільськогосподарської продукції (<i>Щербина В. С.</i>)	27
§ 4. Міна (бартер) у сфері господарювання (<i>Поединок В. В.</i>).....	30
ГЛАВА 3. ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У СФЕРІ ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИКИ (<i>Повар П.О.</i>)	
§ 1. Проблеми правового регулювання господарської діяльності у сфері електроенергетики	35
§ 2. Проблеми правового регулювання окремих ринків електричної енергії	46
ГЛАВА 4. ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЕЛЕКТРОННОЇ КОМЕРЦІЇ (<i>Резнікова В.В.</i>)	
§ 1. Поняття та значення електронної комерції	62
§ 2. Міжнародний досвід, стан та перспективи ефективного правового забезпечення електронної комерції	67
ГЛАВА 5. ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ОРЕНДИ ТА ЛІЗИНГУ У СФЕРІ ГОСПОДАРЮВАННЯ (<i>Щербина В. С., Кологойда О. В.</i>)	
§ 1. Правове регулювання орендних відносин у сфері господарювання (<i>Щербина В. С.</i>)	77
§ 2. Правове регулювання лізингових відносин у сфері господарювання (<i>Кологойда О. В.</i>)	86
ГЛАВА 6. ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ БІРЖОВОЇ ТОРГІВЛІ (<i>Резнікова В. В., Попова А. В.</i>)	
§ 1. Поняття, значення та сутність біржі (<i>Резнікова В. В.</i>)	102
§ 2. Поняття, ознаки та види біржових правовідносин (<i>Попова А. В.</i>)	111
§ 3. Правовий статус біржових посередників (<i>Резнікова В. В.</i>)	118
§ 4. Біржові угоди (<i>Попова А. В.</i>)	126
ГЛАВА 7. ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ СКЛАДСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ (<i>Паракуда І. В., Резнікова В. В.</i>)	
§ 1. Поняття та види складів, особливості їх правового статусу, проблеми здійснення ними складської діяльності	138
§ 2. Договір складського зберігання	159

ГЛАВА 8. ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ГОСПОДАРСЬКОГО ПОСЕРЕДНИЦТВА (Резнікова В. В.)

- § 1. Господарське посередництво: поняття, ознаки, види 176
- § 2. Поняття, особливості та види посередницьких правовідносин 190
- § 3. Посередницькі договори: поняття особливості та види 199

ГЛАВА 9. ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ТРАНСПОРТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ (Клепикова О. В.)

- § 1. Транспортна діяльність як вид господарської діяльності 210
- § 2. Системність та кодифікованість транспортного законодавства 224
- § 3. Транспортне право як підгалузь господарського права 231

ГЛАВА 10. ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ КАПІТАЛЬНОГО БУДІВНИЦТВА (Росильна О. В., Походжук Т. Б.)

- § 1. Капітальне будівництво як вид господарської діяльності: поняття, ознаки, форми та стадії здійснення (Росильна О. В.) 239
- § 2. Державно-приватне партнерство у сфері капітального будівництва (Росильна О. В.) 247
- § 3. Договори підряду в капітальному будівництві (Походжук Т. Б.) 251

ГЛАВА 11. ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ (Кравець І. М.)

- § 1. Інноваційна діяльність: поняття, види та проблеми нормативно-правового регулювання 263
- § 2. Суб'єкти та об'єкти інноваційної діяльності 269
- § 3. Державне регулювання інноваційної діяльності та її саморегулювання 278

ГЛАВА 12. ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ (Попова А. В.)

- § 1. Фінансовий ринок та його інструменти 287
- § 2. Поняття фінансів суб'єктів господарювання 291
- § 3. Поняття, ознаки і види фінансової діяльності суб'єктів господарювання 298
- § 4. Суб'єкти фінансової діяльності 307
- § 5. Окремі види фінансової діяльності 315

ГЛАВА 13. ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ФОНДОВОМУ РИНКУ (Кологойда О. В., Резнікова В. В.)

- § 1. Проблеми правового регулювання посередництва на фондовому ринку України (Кологойда О. В., Резнікова В. В.) 322
- § 2. Депозитарна система України: поняття, правовий статус учасників та правове регулювання їх діяльності (Кологойда О. В.) 336
- § 3. Правове регулювання клірингової діяльності. Правовий статус клірингових установ (Кологойда О. В.) 344
- § 4. Правове регулювання діяльності з організації торгівлі на фондовому ринку. Правовий статус фондової біржі (Кологойда О. В.) 351

ГЛАВА 14. ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ СТРАХОВОЇ ТА ПЕРЕСТРАХОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ (Пацурія Н. Б.)

- § 1. Актуальні проблеми правового регулювання страхової діяльності 364
- § 2. Правове регулювання перестрахової діяльності 378

ГЛАВА 15. ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТА ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

(Резнікова В. В., Орлова О. С.)

- § 1. Загальна характеристика майнового стану суб'єкта господарювання 389
- § 2. Поняття та елементи господарського обліку, їх взаємозв'язок 394
- § 3. Правове регулювання бухгалтерського обліку суб'єктів господарювання 402
- § 4. Правове регулювання фінансової звітності суб'єктів господарювання 416

ГЛАВА 16. ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ АУДИТОРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ *(Горяєва О. С.)*

- § 1. Поняття та ознаки аудиторської діяльності 426
- § 2. Зміст аудиторської діяльності 430
- § 3. Поняття та загальна характеристика аудиторських правовідносин 444
- § 4. Регулювання аудиторської діяльності в Україні 451

ГЛАВА 17. ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ВИКОРИСТАННЯ У ПІДПРИЄМНИЦЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ПРАВ ІНШИХ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ (КОМЕРЦІЙНА КОНЦЕСІЯ) *(Лукач І. В.)*

- § 1. Поняття договору комерційної концесії 461
- § 2. Форма і реєстрація договору комерційної концесії 468

ГЛАВА 18. ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У СФЕРІ ПУБЛІЧНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ *(Пацурія Н. Б., Радзивілюк В. В.)*

- § 1. Поняття, принципи здійснення та ознаки публічних закупівель *(Пацурія Н.Б.)* 472
- § 2. Державне регулювання та контроль у сфері публічних закупівель *(Радзивілюк В.В.)* 481
- § 3. Особливості правового становища суб'єктів процедури публічних закупівель *(Пацурія Н.Б.)* 492
- § 4. Процедури здійснення публічних закупівель *(Пацурія Н.Б.)* 499

ГЛАВА 19. ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ РЕКЛАМНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ *(Горяєва О. С., Лукач І. В.)*

- § 1. Поняття реклами у сфері господарювання *(Горяєва О. С.)* 510
- § 2. Поняття та ознаки рекламної діяльності *(Горяєва О. С.)* 513
- § 3. Порушення при здійсненні рекламної діяльності *(Горяєва О. С.)* 518
- § 4. Порівняльна реклама *(Лукач І. В.)* 519

ГЛАВА 20. ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ З НАДАННЯ КОНСАЛТИНГОВИХ ПОСЛУГ *(Пацурія Н. Б.)*

- § 1. Поняття, ознаки та види консалтингової діяльності 522
- § 2. Функції та принципи здійснення консалтингової діяльності 525
- § 3. Особливості правового становища суб'єктів консалтингової діяльності 530

ГЛАВА 21. ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ СПІЛЬНОЇ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ *(Резнікова В. В.)*

- § 1. Спільна господарська діяльність : економіко-правова сутність, поняття, ознаки, форми здійснення 534
- § 2. Проблеми правового регулювання договірних відносин зі спільної господарської діяльності 541

ГЛАВА 22. ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ (Поєдинок В. В.)

- § 1. Зовнішньоекономічна діяльність: поняття, суб'єкти, види 569
- § 2. Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності 573
- § 3. Зовнішньоекономічний договір 583

ГЛАВА 23. ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ (Поєдинок В. В.)

- § 1. Проблеми визначення поняття інвестицій в праві 592
- § 2. Інвестиційна діяльність як господарська діяльність 596
- § 3. Державна підтримка інвестиційної діяльності 600
- § 4. Правове регулювання іноземного інвестування 606
- § 5. Гарантії здійснення інвестиційної діяльності 614

ГЛАВА 24. ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ РЕЖИМІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ (Поєдинок В. В.)

- § 1. Поняття та види спеціальних режимів господарювання 621
- § 2. Правовий режим спеціальних (вільних) економічних зон 624
- § 3. Правовий режим концесій та угод про розподіл продукції 631
- § 4. Обмежувальні режими господарювання 639

ГЛАВА 25. ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ МІЖНАРОДНОГО КОМЕРЦІЙНОГО АРБІТРАЖУ І ТРЕТЕЙСЬКИХ СУДІВ (Винокурова Л. Ф.)

- § 1. Захист цивільних прав третейським судом 648
- § 2. Дуалізм правового регулювання міжнародного комерційного арбітражу і третейських судів 652
- § 3. Аналіз новел Господарського процесуального та Цивільного процесуального кодексів України. Нові правила визначення арбітрабельності спорів 653
- § 4. Аналіз новел процесуального законодавства щодо оспорювання/оскарження і виконання рішень міжнародного комерційного арбітражу і третейських судів 660
- § 5. Аналіз нового Регламенту МКАС при ТПП України. Загальні проблеми реформування третейського судочинства. Значення судової практики застосування законодавства про міжнародний комерційний арбітраж і третейські суди 662

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ 669